

BİLGİ NOTU

KONU	RUS AYAKKABI PAZARI
HAZIRLAYAN KURUM	TC MOSKOVA BÜYÜKELÇİLİĞİ TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ
HAZIRLAYAN	MURAT H. ÖZTÜRK MOSKOVA TİCARET MÜŞAVİRİ

Rus ayakkabı sektörü, ülkede gıda ve hazır giyim sektörlerinden sonra en fazla tüketimin yapıldığı 3. sektör durumundadır.

Rusya'da özellikle son dönemde “*şık kıyafetler ile spor parçaları bir arada kullanma ile başlayan bir moda akımı-athleisure*” denilen moda uygun ayakkabı tüketimine yönelik ciddi bir eğilim söz konusudur. Bu eğilim, hem erkek hem de kadın giyiminde geçerli durumdadır. Özellikle Nike, Adidas, Zara ve H&M gibi markaların bu konseptte uygun modellere uygun ürünleri Rus pazarına arz ettiği görülmektedir.

Kadın tüketicilerin topuklu ayakkabı kullanımına olan ilgisinin azaldığı görülmektedir.

İmitasyon ayakkabı kullanımı son dönemde Rus ayakkabı sektörü için ciddi bir tehdit halini almıştır. Özellikle Nike ve Adidas marka ayakkabıların sahtelerinin daha sıklıkla yapıldığı görülmektedir.

Rusya'da son dönemde Rus yerel ayakkabı markaları dinamik ve değer yaratan pozitif bir görünüm sergilemektedir. Bununla birlikte, yabancı ayakkabı markalarının ağırlığı devam etmektedir. Örneğin, istatistiklere göre 2017 yılında Rusya'da 329 milyon çift ayakkabı ve bot satılmış, bunların sadece %20'si Rusya'da üretilmiştir.

Rus toptancı ve perakendecilerinin 2017 yılında en fazla ithalat yaptığı ülkeler Çin, Vietnam, Türkiye, Hindistan ve İtalya olup, ayakkabı ithalatının yaklaşık %80'i bu ülkelerden yapılmıştır.

2017 yılı verilerine göre Rus ayakkabı pazarının %64'ü kadın, %23'ü erkek ve %13'ü çocuk ayakkabılarından oluşmaktadır. Her ne kadar kadın ayakkabı yüzdesi önde görülse de, erkek ayakkabı tüketiminin de ciddi bir artış eğiliminde olduğunu belirtmek gerekmektedir. 2017 yılında Rus ayakkabı perakende sektörünün büyüklüğü yaklaşık 20 milyar Dolara tekabül etmektedir.

Ayakkabı sektörü ülkede 2014 yılı sonrasında yaşanan ekonomik krizden ciddi şekilde etkilenmiştir. Krizin etkisiyle *Obuv.com*, *Primorosso*, *Little Black Shoe* gibi yerel ve güçlü firmalar, Amerikan *Payless* ve *Rockport* firmaları Rus ayakkabı pazarından çıkmışlardır.

2015 yılı verilerine göre en büyük ayakkabı üreticisi olarak kabul edilen "*Tsentr Obuv*" iflas etmiştir. Ülkenin büyük zincir mağazalarından "*Citi Obuv*", mağaza sayısını azaltmıştır. Bununla birlikte, hâlihazırda Rusya'nın en büyük ikinci ayakkabı üreticisi durumunda olan "Obuv Rossii" firmasının kurucusu ve sektörün önemli isimlerinden olan Anton Titov, 2015-2016 yıllarında Rusya'da etkili olan ekonomik krizin etkilerinin ayakkabı sektöründe de görüldüğünü vurgulamış, ancak 2017 yılında sektörün canlanmaya başladığını belirterek sektörün yeniden ciddi talep gören "pahalı" ayakkabı üretimine ağırlık vereceğini ifade etmiştir. Bu beyanat, sektördeki canlanmanın anlaşılması bakımından önem arz etmektedir. Keza en büyük 10 yerel ayakkabı perakende firmasının payı son dönemde %15'e yükselmiştir.

Halihazırda "**Kari**" firması, ayakkabı pazarının lideri durumundadır. Yine, önde gelen zincir ayakkabı mağazalarından "Yuniçel" de mağaza sayısını artırmıştır. Zenden firması, Mascotte ve Thomas Münz firmalarını 2016 yılında satın alarak büyümüştür.

Rusya'nın en büyük ayakkabı firmalarının son dönemdeki operasyonları genel olarak aşağıdaki şekilde özetlenebilir;

- **Zenden Grubu** : Orta Asya pazarına doğru genişlemeye gidilmiş, yeni fiyat segmentlerinde üretime ağırlık verilmiş erişim ve iki İtalyan markası Sergio Tacchini ve - Carrera anlaşmaya gidilerek bu markaların Rus perakende pazarında satışlara başlanmıştır.

- **Obuv Rossii Şirketler Grubu** : Deri giysiler, dikişsiz çamaşırlar, ev çamaşırları, ev eşyaları ürünleri gibi yeni pazarlara açılma stratejisi hayata geçirilmiştir.

- **Kari şirketi** : Kari Kids çocuk ürünleri mağazalarının geliştirilmesine ağırlık verilmesi.

- "**Econika**": Aksesuar yelpazesinin genişletilmesine yönelik faaliyetlere hız verilmiştir. Her yıl Econika'nın çanta ve aksesuar satışlarının payı % 30-40 oranında büyümektedir. Gelecekte markanın bu kategoriyi güçlendirmeye devam etmesi öngörülmektedir.

Son olarak; Rus ayakkabı sektörünün mevcut durumuna aşağıdaki hususlar ilave edilebilir;

-Rusya'da 2017 yılı itibarıyla yaklaşık 250 ayakkabı şirketi faal olup, bunların yaklaşık 20 tanesi büyük ölçekli firmadır.

-Her ne kadar Rus ayakkabı sektörü üzerinde Güneydoğu Asya orijinli ayakkabı üreticisi firmaların ciddi baskısı olsa da, 2017 yılı itibarıyla Rus ayakkabı sektörü büyümeye ve gelişmeye devam etmiştir.

-2016 ve 2017 yıllarında Rusya'da ayakkabı üretimi ortalama %18 oranında artmıştır. Bu artışta, Rusya'da özellikle son yıllarda ayakkabı sektöründe hayata geçirilmiş olan ithal ikameci devlet politikalarının etkili olduğu görülmektedir. Özellikle ithal ikameci politikanın etkisiyle 2018 yılı sonu itibarıyla Rus ayakkabı üretiminin 30 milyon çiftten az olmayacağı öngörülmektedir. Ülkede 2015 ve 2016 yıllarında yaşanan ekonomik resesyonun yaralarının sarılmaya başlanmasıyla birlikte ayakkabı sektörünün de harekete geçtiği görülmektedir.

-2017 yılı itibarıyla Rus ayakkabı üretiminin fiyat olarak görece ucuz bütün segmentlerde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Rus üretimi ayakkabıların genellikle bölgesel pazarlarda daha fazla yer aldığı; bununla birlikte ülkedeki büyük ticaret zincirlerinin mağazalarında görece daha az yer bulduğu düşünülmektedir.

-Rus ayakkabı sektörünün karşılaştığı temel sorunlar ; yüksek iş gücü maliyetleri ve hammadde üretimi/tedariki konuları temeline oturmaktadır. Özellikle hammadde olarak sentetik deri mevcudiyetinde yetersizlik söz konusu olup; bu konuda Türkiye'den ve Çin'den ithalat söz konusudur. Rus ayakkabı sektörünün gelişebilmesi için öncelikle sektör hammadde üretimini geliştirmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

-Rus ayakkabılarının, yabancı markalara kıyasla "imaj" olarak geride olduğu ve Rus tüketicilerin yerli malı Rus ayakkabılarına karşı negatif bir tutumu olduğu değerlendirilmektedir. Rus ayakkabılarının özellikle bazılarının oldukça kaliteli olduğu vurgulansa da, kamuoyunda yabancı markaların "isim" avantajı sebebiyle daha fazla tercih edildiği görüşü mevcuttur.

-Rus ayakkabı sektöründe, sektörün ithal hammadde kullanımının, ithalatın “doğal olarak” Rublenin değerine göre maliyet değişikliği göstermesi sebebiyle talep edilen bir durum olmadığı ve bu durumun sektörün gelişimine engel olduğu görüşü hakimdir.